

ΜΑΘΗΜΑ: ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Ε΄
ΕΝΟΤΗΤΑ: 1^η ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

✚ Για να δείξουμε στη γλώσσα μας **πότε** γίνεται κάτι που περιγράφουμε, χρησιμοποιούμε πολλούς τρόπους:

- **Οι χρόνοι των ρημάτων:** Τα ρήματα για να φανερώσουν πότε γίνεται μια ενέργεια αλλάζουν τη μορφή τους. Οι μορφές που παίρνουν λέγονται **ΧΡΟΝΟΙ**. Οι χρόνοι που μπορεί να σχηματίσει ένα ρήμα είναι συνολικά οχτώ.

Ενεστώτας [τρέχω, λερώνομαι] **Παρατατικός** [έτρεχα, λερωνόμουν] **Εξακολουθητικός**
Μέλλοντας [θα τρέχω, θα λερώνομαι] **Αόριστος** [έτρεξα, λερώθηκα] **Στιγμιαίος ή Συνοπτικός**
Μέλλοντας [θα τρέξω, θα λερωθώ] **Παρακείμενος** [έχω τρέξει, έχω λερωθεί] **Υπερσυντέλικος**
[είχα τρέξει, είχα λερωθεί] **Συντελεσμένος Μέλλοντας** [θα έχω τρέξει, θα έχω λερωθεί]

- **Χρονικά επιρρήματα:** μικρές άκλιτες λέξεις.

τόρα, ύστερα, αργότερα, έπειτα, σήμερα, χθες, αύριο, προχθές, μεθαύριο, πριν, αμέσως, αργά, γρήγορα, σιγά, πια, κατόπιν, απόψε, διαρκώς, άλλοτε, συνήθως, όποτε, ποτέ, πάντοτε, κ.λπ.

- **Χρονικές φράσεις με προθέσεις:** μικρές φράσεις που ξεκινούν με μία πρόθεση και περιλαμβάνουν συνήθως κάποιο ουσιαστικό ή επίρρημα.

οι κυριότερες προθέσεις είναι οι εξής: από, για, ως, κατά, μετά προς, παρά, σε, με, αντί, δίχως, μέχρι, χωρίς, μεταξύ, εξαιτίας, κ.λπ.
π.χ. προς το απόγευμα, μεταξύ πρωινού και μεσημεριανού, κατά το μεσημέρι, ως να βραδιάσει τελείως, σε πέντε λεπτά, κ.λπ.

- **Ουσιαστικά του χρόνου:** σε πτώση αιτιατική ή γενική μαζί με το άρθρο.

π.χ. του χρόνου, το απόγευμα, τις προάλλες, την Κυριακή, το καλοκαίρι, της Πέμπτης, κ.λπ.

- **Χρονικές προτάσεις:** ολόκληρες προτάσεις που εισάγονται με τους χρονικούς συνδέσμους και χωρίζονται με κόμμα από την ανεξάρτητη πρόταση.

χρονικοί σύνδεσμοι: όταν, σαν, ενώ, καθώς, αφού, αφότου, πριν, μόλις, προτού, ώσπου, ωστόσο, όσο που, όποτε, άμα, κ.λπ.

Χρονικές προτάσεις:

- **Καθώς επέστρεφε από τη δουλειά, είχε ένα ατύχημα.**
- Άρχισε να φωνάζει, **πριν** ακόμα ακούσει τις εξηγήσεις μου.

Ασκήσεις

1. Στις παρακάτω προτάσεις να υπογραμμίσεις όλες τις λέξεις ή τις φράσεις (επιρρήματα, χρονικές φράσεις με προθέσεις, ουσιαστικά του χρόνου ή χρονικές προτάσεις) που δηλώνουν χρόνο και να σημειώσεις στη δεύτερη στήλη το είδος τους.

Μεθαύριο θα έχει πολύ καλό καιρό.	
Σε λίγο θα αρχίσει ο αγώνας.	
Δε θα σε ξεχάσω ποτέ.	
Ο Γιώργος θα γυρίσει κατά το βραδάκι.	
Όταν έμαθε τα νέα, ξέσπασε σε κλάματα.	
Μόλις γυρίσεις, τηλεφώνησέ μου.	
Του χρόνου θα τα καταφέρουμε καλύτερα στον αγώνα.	
Πρέπει να ελέγχεις πού και πού την πίεση των ελαστικών του ποδηλάτου σου.	
Ωσπου ν' ανεβούμε στην κορυφή του βουνού, η βροχή θα έχει σταματήσει.	
Θα επιστρέψω το βιβλίο, αφού το διαβάσω.	
Καθημερινά περνούν από το σημείο αυτό χιλιάδες τροχοφόρα.	
Από τότε που εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αθήνα, τον βλέπουμε σπάνια.	
Κοροϊδεύει τον συμμαθητή του διαρκώς με απαράδεκτο τρόπο.	
Μην αργήσετε να κοιμηθείτε, γιατί αύριο πρέπει να ξυπνήσετε νωρίς.	

2. Συμπλήρωσε τα κενά με το κατάλληλο χρονικό επίρρημα από την παρένθεση.

(αργά, ποτέ, καθημερινά, ήδη, αμέσως, αύριο, γρήγορα, σήμερα)

- Αφού δε βρήκαμε εισιτήρια για το βράδυ, αποφασίσαμε να φύγουμε το πρωί.

Δωρητής:

Υποστηρικτές:

- Φτάσαμε πολύ στο σταθμό. Το τρένο είχε αναχωρήσει.
- Ο προαστιακός σιδηρόδρομος μεταφέρει χιλιάδες επιβάτες.
- Η εκδρομή στο Πήλιο ήταν υπέροχη! Δε θα την ξεχάσω
- Ο δάσκαλός του αντιλήφθηκε το ταλέντο του μικρού Λεωνίδα, που πολύ εξελίχθηκε σε ένα σπουδαίο πιανίστα.

3. Να κατατάξεις τα παρακάτω ρήματα στο χρόνο που ανήκουν.

(άρχισαν, είχαν φάει, θα ξυπνάτε, προσπαθούσε, θα έχετε διαβάσει, μπαίνουν, θα τρέξουν, έχω πάει)

Ενεστώτας	
Παρατατικός	
Αόριστος	
Εξ. Μέλλοντας	
Συν. Μέλλοντας	
Παρακείμενος	
Υπερσυντέλικος	
Συντελ. Μέλλοντας	

4. Δίπλα από κάθε ρήμα να γράψεις το χρόνο στον οποίο βρίσκονται, όπως το παράδειγμα.

Φεύγω	Ενεστώτας	Θα έχουν στρώσει	
Έχω διαβάσει		διακόπτω	
Ανακοίνωσα		έχουμε προσέξει	
Έκλεβε		τρώμε	
Θα πληρώσω		κρύψαμε	
Είχαμε μεταφέρει		θα έχω χαρεί	
Θα γεμίσει		άνοιξαν	
Είχαμε μιλήσει		θα ζωγραφίζω	

5. Ποιοι είναι

Οι παροντικοί χρόνοι:

.....

Οι παρελθοντικοί χρόνοι:

.....